

PROBLEMELE TEORETICE ALE STRATEGIEI DE STABILIZARE ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ

Gh. Rusu, V. Șevciuc

Universitatea de Stat a Moldovei

Tendențele generale și particularitățile procesului de tranzacție la economie de piață, performanțele realizate în relațiile economice și mediului instituțional, schimbărilor radicale survenite în mentalitatea întreprinzătorilor au determinat specificul de dezvoltare economică, a agravat criza și dezechilibrul economic în țară.

Acest specific al reformelor social-economice din Republica Moldova e însoțit de lipsa strategiei unice pe tot parcursul tranziției și de stabilizare și creștere economică. Lipsa strategiei unice pe o perspectivă îndelungată de dezvoltare și reformare economică nu numai că împiedică creșterea economică, ci și respinge potențialii investitori și complică integrarea în sistemul european.

Rezolvarea problemelor impuse de aceste tendințe negative din economică națională necesită identificarea cauzelor, criteriilor și specificului crizei și dezechilibrului economic elaborarea și implementarea unei strategii de stabilizare și creștere economică ce ar asigura o înaltă eficiență și stabilitate a activității economice reale și integrarea europeană.

Există câteva aprecieri privind determinarea cauzelor, specificului și căilor de stabilizare economică și integrare europeană. Una din ele constă în activizarea procesului de reglementare de stat a activității și relațiilor economice, inclusiv, reorganizarea mediului instituțional, a sistemului juridic, înăsprirea legislației, centralizarea și optimizarea sistemului de planificare și control, combaterea fraudelor economice și reducerea sectorului tenebru etc.

O altă elaborare a problemelor rezolvării procesului de stabilizare și creștere economică constă în limitarea activităților și libertăților agenților din sistemul de producție și comerț, creșterea rolului și funcțiilor administrative și regulării ale statului în viața social-economică, limitarea dezvoltării businessului privat și speculativ al economiei, rezolvarea problemelor vitale ce țin de schimbarea sistemului social-economic și stimularea economică după modelul sovietic de redistribuire, inclusiv de creștere a sectorului și a rolului și relațiilor proprietății de stat,

de reînviere a structurii economice sovietice, inclusiv a întreprinderilor – giganți.

Un alt mod de abordare a problemei crizei și descreșterii economice reale în vederea înlăturării cauzelor fundamentale ale acestor crize este asigurarea inviolabilității proprietății, libertății și liberalizării tuturor relațiilor economice și crearea condițiilor economice egale pentru toate formele de proprietate și gospodărire, schimbarea funcțiilor existente ale aparatului de stat, inclusiv înlăturarea tuturor obstacolelor birocratice.

În condițiile actuale crește rolul și necesitatea adoptării sistemului de stabilizare și creșterii economice și integrare europeană pornind de la ideea inviolabilității relațiilor de proprietate, liberalizării activității economice, creșterii rolului economic al statului în reglementarea sistemului economic. Totodată, formarea și implementarea mecanismului și sistemului de măsuri de stabilizare și creșterii economice, include adoptarea, acomodarea mediului instituțional și a funcțiilor aparatului public, la condițiile noi europene de liberalizare și de libertate sociale și economică a întreprinzătorilor.

Dificultatea formării unui strategii de stabilizare și creștere economică și integrare europeană constă în necesitatea intervenției energice și eficiente a statului în viața economică și socială și în asigurarea funcționării optime a economiei de piață în condițiile standardelor sistemului economic european, ținându-se cont de cerințele europene și problemele sociale ale societății.

Problema formării strategiei de dezvoltare social-economică în perspectivă se complică și cauza că țara se află la răspântie istorică și într-o situație social-economică și politică foarte complicate, condiționate de procesul formării statalității și de situația geopolitică și de problema Transnistriei. Aceste procese se complică și din cauza necesităților modificării radicale a sistemului relațiilor social-economice dintre stat societatea civilă, reformării esențiale a mediului instituțional și proprietății formării și dezvoltării organizațiilor non-statale civile. Toate aceste transformări au loc în lipsa experienței adecvate, a resurselor energetice și materialelor strategice proprii și în condițiile plocadei economice a țării din partea Rusiei.

Elaborarea strategiei de stabilizare și creșterii economice trebuie să țină cont de situația reală din societate și de sarcinile prioritare ale societății civile și de faptul de limitare a activității businessului din cauza măsurilor întreprinse în primii ani de tranziție, inclusiv pseudo-liberalizare economice și a comerțului exterior, specificului politicii monetare și fiscale, reglementarea funcționării întreprinderilor.

Studierea tendințelor generale, precum și specificul evoluției crizei și dezechilibrului economic din RM, determină necesitatea și posibilitatea evidențierii criteriilor și principiilor de extindere a crizei economice, care stau la baza elaborării strategiei de stabilizare și creștere economică și integrare europeană.

Realizarea practică a strategiei de stabilizare și de creșterii economice și de integrarea europeană pe baza investigațiilor efectuate este deosebit de dificilă, fiindcă presupune înlăturarea dezechilibrului economic și deformațiilor relațiilor economice, juridice și sociale, schimbarea mentalității și relațiilor întreprinzător, funcționari publici și întreaga societate, acomodarea la condițiile și standardele tehnice, tehnologice și de concurență a comunității europene.

Analiza relațiilor social-economice arată o extindere a crizei și a dezechilibrului economic, inclusiv, a inflației, a migrației forței de muncă active din țară, a înrăutățirii balanței de plăți, a descreșterii ramurii de viticultură și vinificație, a creșterii esențiale a resurselor energetice și a materialelor strategice. Toate acestea sânt condiționate, în mare măsură de politica promovată în procesul reformelor economice, de sistemul regulatoriu insuficient, de lipsa unui sistem legislativ adecvat, inclusiv stimulator, a relațiilor economice de piață și de lipsa protecției proprietății și afacerilor economice de către organele statului.

Rezolvarea acestor tendințe în economia națională necesită elaborarea și implementarea noilor instrumente de stabilizare și creșterii economice, și integrarea europeană, ținând cont de acordarea unor facilități și priorități businessului mic și mijlociu. Totodată, trebuie de avut în vedere, că activitatea agenților economici autohtoni în condițiile incertitudinii și instabilității proceselor și relațiilor economice este supusă unor riscuri și pierderi imprevizibile și majore ce persistă atât în activitate de producție, cât și cea comercială.

Formarea și funcționarea noilor relații social-economice de tip european, în procesul implementării unei strategii noi de stabilizare și creștere economică, por servi drept obiect al investigațiilor științifice ce urmează să joace un rol

decisiv în creșterea eficacității sectorului real al economiei privind prin prisma liberalizării relațiilor economice, reducerii barierelor birocratice inflației, migrației forței de muncă activă, a riscurilor și corupției.

Elaborarea și implementarea direcțiilor de promovare a strategiei de stabilizare și creștere economică și de integrare europeană, inclusiv de liberalizării economice, de reglementare economică a „mâinii invizibile” va contribui și simula creșterea producției, creând premisele sporirii eficacității integrării economiei autohtone în cea europeană.

Bibliografie

1. **Barro, Robert J.; Sala-i-Martin, Xavier.** *Economic growth.* Cambridge : MIT Press, 2003.
2. **Thoryvaldur.** *Principles of economic growth* Oxford: Oxford University Press, 1999.
3. **Angelescu C.** *Politici de creștere economică.* București, Editura Economica, 2005.
4. **McConnell, Campbell R., Brue, Stanley L.** *Economics: principles, problems, and policies.* Boston : McGraw-Hill, 2005;

Recomandat spre publicare: 22.11.2006.